

## ת"פ 1078/07 - המשרד להגנת הסביבה/דחס מנוף ושירותים בע"מ נגד דחס מנוף ושירותים אשקלון, שמואל אפריים, יעקב כהן

בית משפט השלום בקריית גת

05 אוקטובר 2014

ת"פ 1078-07 המשרד להגנת הסביבה/שלומציון נ' דחס מנוף ושירותים אשקלון (1979) ואח'

בפני כב' השופט איל באומגרט

המשרד להגנת הסביבה/דחס מנוף ושירותים בע"מ  
נגד

1. דחס מנוף ושירותים אשקלון (1979)  
2. שמואל אפריים  
3. יעקב כהן

### גזר דין

1. הנאשמים הורשעו לאחר שמיעת ראיות בהכרעת דין מיום 5/2/14 בעבירות של גרימת ריח וזיהום אויר בניגוד לסעיפים 3, 4, 11 ו-11 ג' לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961, עבירות של אי התקנת גידור היקפי אטום בניגוד לתקנה 2(1) לתקנות רישוי עסקים (תחנת מעבר לפסולת), תשנ"ח - 1998, אי סילוק פסולת בסוף יום העבודה בניגוד לתקנה 5(2) לתקנות וסעיפים 14, 15 לחוק, אי ניקוי שטח התחנה בניגוד לתקנה 6(1) לתקנות וסעיפים 14, 15 לחוק וזכו מהעבירות של ניהול עסק ללא רישיון, אי התקנת שילוט ואי פינוי תשטיפים.
2. הנאשמת 1 הינה חברה פרטית מאוגדת ורשומה ברשם החברות משנת 1979 שעיסוקה, בין היתר בהפעלה אחזקה איסוף פינוי והולכת פסולת.
- הנאשם 2 הינו מנהלה הרשום ומנהלה בפועל בתקופה הרלוונטית לביצוע העבירות והנאשם 3 הועסק בתקופה הרלוונטית כמנהל עבודה מטעם הנאשמת 1.
3. נסיבות ביצוע העבירות מפורטות בהרחבה בהכרעת הדין.

בהתאם לקביעות בהכרעת הדין, במהלך השנים 2003-2007 הפעילו הנאשמים תחנת מעבר לפסולת מוצקה שהייתה ממוקמת ברחוב חשוון 15 בעיר קריית גת. בתאריכים רבים, כפי שפורטו בכתב האישום והכרעת הדין נמצאו בתחנת המעבר מפגעים רבים, לרבות הצטברות פסולת בתחום התחנה וגרימת ריח וזיהום אוויר כתוצאה מכך. כמפורט בהכרעת דין, החל משנת 2003 נשלחו אל הנאשמים מספר התראות ואף התקיים בעניינה הליך שימוע ביום 19/7/05. אל אף כל אלו, לא הוסרו המפגעים לאורך כל שנות הפעלת התחנה.

בטיעוניה לעונש הדגישה המאשימה את החשיבות של המאבק בעבירות איכות הסביבה שהינן בעלות השלכות מרחיקות לכת על בריאות הציבור. לא זו אף זו, המאשימה ביקשה להדגיש כי עבירות נשוא גזר הדין הינן עבירות כלכליות שבוצעו במשך תקופה ארוכה, בגינן הפיקו הנאשמים רווח כלכלי. לפיכך, ביקשה המאשימה להחמיר עם הנאשמים, כך שהענישה תתבטא בקנסות כבדים ומשמעותיים והתחייבויות כספיות למשך תקופה ארוכה. כך לגבי כלל הנאשמים וביתר שאת לגבי הנאשמת 1.

לגבי הנאשם 2, הסכים ב"כ המאשימה, בהגנותו, כי הקנס בעניינו צריך להיות נמוך יותר וזאת לאור האחריות הכמעט אוטומטית המוטלת עליו מכוח החוק.

הוא הדין לגבי הנאשם 3 ששימש כעובד שכיר של הנאשמת 3.

בנסיבות המקרה, לא עתרה המאשימה למאסר בפועל.

4. ב"כ הנאשמים 1-2 ביקש מבית המשפט לעשות שימוש בסמכותו על-פי החוק והפסיקה ולבטל את ההרשעה של הנאשמים 1-2 ולהטיל עליהם ביצוע של"צ בצרוף התחייבות כספית בסכום מתון להימנע מביצוע עבירות בהן הורשעו וקנס נמוך לגבי הנאשמת 1. ב"כ הנאשמים 1-2 הפנה לקושי הצפוי לנאשמים 1-2 להתמודד במכרזים הציבוריים המהווים חלק ארי מפעילות הנאשמת 1 המעסיקה כ-140 עובדים וזאת מאחר והתמודדות זו מצריכה הגשת תצהיר היעדר הרשעה בפלילים. ב"כ הנאשמים 1-2 טען כי במידה ולא תבוטל ההרשעה בעניינם של הנאשמים 1-2, תפגע פרנסתם של כל אותם העובדים המועסקים אצלה והמשך קיומה יוטל בספק. ב"כ הנאשמים צירף אסמכתאות הן לדרישה לתצהיר בדבר היעדר עבר פלילי והן לעניין העסקת העובדים על-ידי הנאשמת 1.

ב"כ הנאשמים 1-2 הפנה להיעדר עבר פלילי של הנאשמים 1-2 ולכך כי על אף שניהלו במקביל מספר תחנות מעבר פסולת במשך עשרות שנים, מעולם לא הורשעו בעבירות של איכות הסביבה.

בנוסף, הפנה ב"כ הנאשמים 1-2 לנסיבותיו המיוחדות של המקרה ולמערכת היחסים שבין הנאשמים 1-2 לבין עיריית קריית גת ולתשתית הבעייתית שנותרה לאחר עזיבת המפעילה הקודמת אשר תרמו לביצוע העבירות. לא זו אף זו, ב"כ הנאשמים 1-2 הפנה לחלוף הזמן מאז בוצעו העבירות (למעלה משבע שנים) והן לכך שתחנת המעבר נשוא גזר הדין נסגרה ועל כן הסיכוי להישנות העבירות הינו נמוך ביותר.

5. המאשימה סברה כי נסיבות המקרה אינן עומדות במבחני הפסיקה בכל הנוגע לביטול הרשעה ולפיכך אין מקום להורות על כך בעניינם של הנאשמים. לא זו אף זו, המדינה ביקשה להדגיש את הקושי העקרוני שבביטול ההרשעה והטלת של"צ בכל הנוגע לחברה בע"מ.

6. הנאשם 3 בדבריו לבית המשפט, הפנה להרשעתו הנובעת מהיותו עובד שכיר של הנאשמת 1 ולהיעדר יכולתו למנוע את ביצוע העבירות בהן הורשעו הנאשמים. הנאשם 3 ביקש להדגיש כי כיום הוא עובד ברשות הציבורית והביע דאגה להמשך העסקתו במידה ויורשע בדין. לעניין השל"צ, ביקש הנאשם 3 להפחית עד כמה שניתן במספר השעות שיוטל עליו וזאת מאחר וביצועו יפריע ללימודיו לתואר הנדסאי אליו נרשם לשנה"ל הקרובה.

7. בעניינם של הנאשמים 2 ו-3 נתקבל תסקיר שירות המבחן.

לגבי הנאשם 2 עולה מהתסקיר כי המדובר בנאשם בן 69, נעדר כל עבר פלילי המכיר בחלקו בביצוע העבירות ולוקח אחריות מלאה על הכשלים ומביע נכונות לשאת בעונש שיוטל עליו. שירות המבחן המליץ על ביטול ההרשעה וזאת נוכח הקשיים הצפויים לנאשם 2 בהיותו הבעלים של הנאשמת 1, להתמודד במכרזים ציבוריים המחייבת הגשת תצהיר בדבר אי הרשעה בפלילים, במידה ולא תבוטל ההרשעה. בנוסף, המליץ שירות המבחן על הטלת של"צ.

בעניינו של הנאשם 3, ציין שירות המבחן כי הנאשם 3 ריצה עונשי מאסר בעברו הרחוק (לפני שנת 1991) והיה

מעורב בעבירה מרמה (2003) אך מאז מנהל אורח חיים נורמטיבי. שירות המבחן הפנה לקשיי הנאשם 3 לשאת באחריות לחלקו בעבירות בהן הורשע ולסיכוי להישנות העבירות בעתיד הנובע מכך. מאידך, ציין שירות המבחן את יציבותו התעסוקתית, השתלבותו בלימודים וקשריו עם בנותיו המפחיתים סיכון זה. לאור מאפייני עבודתו בעיריית קריית גת, המליץ שירות המבחן על ביטול הרשעתו בדין והטלת של"צ.

## דין והכרעה:

8. עבירות איכות הסביבה בהן הורשעו הנאשמים פוגעות באחד הערכים החשובים והמוגנים בחברתנו- בריאות הציבור ואיכות חייו. בית המשפט העליון קבע זה מכבר כי זכות האדם לסביבה בריאה עולה בקנה אחד עם זכות האדם להגנה על חייו ועל גופו המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ראו, למשל בג"ץ 4128/02 **אדם טבע ודין נ' ראש ממשלת ישראל** (פורסם במאגרים)).

בשנים האחרונות בתי המשפט מכל הדרגות, בשורה ארוכה של פסקי הדין הדגישו את ההשלכות החמורות של עבירות אלו על בריאות הציבור ואיכות חייו ולאחרונה אף ניכרת המגמה להחמיר עם עברייני איכות הסביבה ולהטיל קנסות כבדים שיש בהם כדי להפוך את העבירה ל"לא כדאית" (ראו, למשל תפ (ראשל"צ) 25732-07-13 **המשרד לאיכות הסביבה נ' ארזים חברה קבלנית למיחזור ופינוי פסולת**) ואף להטיל עונשי מאסר בפועל בגין עבירות אלו (תפ 17334-11-10 **מדינת ישראל נ' דור וצורי בע"מ** (פורסמו במאגרים)).

בע"פ (נצ' 671/97 **קיבוץ מרחביה נ' המשרד לאיכות הסביבה** הדגיש בית המשפט המחוזי כי: **"יש להתייחס לשמירה על איכות הסביבה באותה מידה של הקפדה ונחישות המוענקות לעקרון השמירה על הסדר הציבורי. הנזק שעלול להיגרם עקב פגיעה באיכות הסביבה הבעית, למרות שלא תמיד הינו נראה לעין, עלול להוות נזק רציני ובלתי הפיך לסביבה ולגרים בה, שיש לעשות הכל עדי למנוע" וכי "צריך להיות עונש מרתיע כדי למנוע, הן את הנאשמים והן עברייני סביבה בפוטנציאל, לבצע התנהגות הפוגעת בסביבה".**

9. בענייננו, המדובר בניהול קלוקל תוך הפרה בוטה של החוקים הרלוונטיים של תחנת מעבר לפסולת יבשה שנמשך לאורך שנים על אף מספר התראות וקיום הליך שימוע. מבחינה זו, ראוי שהעונש שיוטל יהלום את חומרת העבירות שבוצעו תוך מודעות הנאשמים לכך שהם מבצעים עבירות ומתמידים בביצוען. לא זו אף זו, ראוי כי העונש שיוטל ירתיע את העבריינים הפוטנציאליים וישקף את הסלידה של המחוקק והמערכת המשפטית מהעבירות להן השפעה והשלכה על כל אחד ואחד מאתנו.

בעבירות דומות הושתו על הנאשמים קנסות בסכומים משמעותיים שבין עשרות אלפי שקלים למאות אלפי שקלים, כך שתחום הענישה לעניין הקנס הוא רחב ביותר.

כעת, לשאלת מיקומם של הנאשמים בין כותלי המתחם, כי הרי הענישה היא לעולם אינדיווידואלית ועל בית המשפט להביא בחשבון את נסיבותיו הספציפיות של המקרה, כמו גם הנתונים האישיים של הנאשמים.

## **הנאשמת 1:**

הנאשמת 1 הינה חברה הפעילה בתחום עיסוקה יותר משלושים שנה ואין מחלוקת כי מעולם לא הוגש נגדה כתב אישום בעבירות דומות ומעולם לא הורשעה בעבירות איכות הסביבה. לא זו אף זו, מוסכם על הצדדים כי במקביל לניהול תחנת מעבר בקריית גת, ניהלה הנאשמת שתי תחנות נוספות, בעיר אשדוד ובעיר יבנה - בצורה תקינה לחלוטין. לא זו אף זו, עדים העידו ומסקנות הוסקו בהכרעת הדין לעניין ההתנהלות הקלוקלת של עיריית

קריית גת מול הנאשמת 1 והקשיים הערימה עליה בשמירה על החוקים הרלוונטיים ועמידה בהם.

הוצגו לפני ביהמ"ש אסמכתאות לכך שהנאשמת מעסיקה היום כ-140 עובדים, במילים אחרות הכנסתן של 140 משפחות תלויה בהמשך פעולתה. כמו כן נטען, ובהתחשב באופי העיסוק של החברה נראה כי הטענה הולמת את המציאות, כי חלקה הארי של פעילותה נובעת מהמכרזים הציבוריים. הוגשו לפני בית המשפט אסמכתאות לדרישה לעבר פלילי "נקי" במכרזים אלו. בנוסף, לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי תחנת המעבר נשוא גזר הדין נסגרה לפני שנים ועל כן הסיכוי להישנות העבירות שנעברו בנסיבות כתב האישום הינו אפסי.

כאמור, הטענה המרכזית של הנאשמת 1 היא כי הרשעתה בפלילים תסתום את הגולל על המשך פעילותה שכן לא תוכל לקחת חלק במכרזים הציבוריים ולפיכך עותרת הנאשמת 1 לביטול ההרשעה. בטרם תבחן עמידתה במבחני הפסיקה בעניין ביטול הרשעה, יש להתייחס לקושי העקרוני אותו הדגיש ב"כ המאשימה שבביטול הרשעה והטלת של"צ, עת המדובר בחברה ולא בנאשם בשר ודם.

**בית המשפט העליון השיב לאחרונה בחיוב לשאלה זו ברע"פ 8487/11 חברת נמלי ישראל נ' המשרד להגנת הסביבה (פורסם במאגרים) (להלן: "הלכת נמלי ישראל") תוך הדגשה כי "... אין בכך חלילה כדי לפתוח פתח לאי הרשעה כעניין שבשגרה במקרים של עבירות תאגיד, והדברים מתוחמים למקרה ולנסיבותיו...".**

בעניין זה נמנע בית המשפט העליון מלהרשיע את חברת נמלי ישראל בשים לב לנזק העלול להיגרם לה בהקשר המכרזי: **"בנידון דידן אינני בטוח במלוא המובן כי הרשעה פלילית מעין זו עלולה לפגוע במבקשת מבחינה כלכלית, אך להלכה הדבר יתכן, מקום שהקורא דיווח על הרשעה לא יבחין לעניין אותו מכרז בין הרשעה בעבירה שחומרתה בצדה אך אינה ברף הפלילי הגבוה ביותר, לבין "פליליות" ברמה גבוהה... בנסיבות נראה, לא בלי היסוס, כי היחס בין העבירה לבין הפגיעה שהרשעה בפלילים עלולה להסב למבקשת בהקשר המכרזי ובהתחשב בעברה הנקי ובתיקון המעוות, מצדיק שלא להרשיע בדין. איננו מתעלמים מן המדיניות, הראויה בעניינינו מאד, של אכיפה בנושאי איכות הסביבה, אך בשקלול הנסיבות כאמור, וכיון שהאינטרס ההרתעתי בכל הנוגע להגנה על איכות הסביבה יבוא על סיפוקו ... ראינו לנכון לנקוט הפעם קו זה".**

יצוין, כי בניגוד לטענת המאשימה, לא צמצם בית המשפט העליון את ההלכה לחברות בינלאומיות גדולות ואין כל מניעה ליישמה על חברה מקומית, בנסיבות דומות.

כאמור, הנאשמת 1 פעילה בתחום עיסוקה יותר משלשה עשורים ומעולם לא הורשעה בעבירות איכות הסביבה. לא זו אף זו, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי במקביל להפעלת תחנת מעבר נשוא גזר הדין, הפעילה הנאשמת 1 שתי תחנות מעבר נוספות, בעיר יבנה ובעיר אשדוד ותחנות אלו הופעלו ללא רבב או, למצער, לא היו ראיות כלשהן להפרות בתחנות אלו. כעולה מהאסמכתאות שהוצגו לפני בית המשפט, הנאשמת משמשת מקור פרנסה לכ-140 משפחות - פרנסה שתפגע במידה ולא תוכל להתמודד במכרזים ציבוריים (שמטבע הדברים מהווים עיקר עבודתה), בהם היא מחויבת בהגשת תצהיר בדבר היעדר הרשעה פלילית וגם לכך הוצגו אסמכתאות. בית המשפט סבור כי ניתן למצות את הדין עם הנאשמת 1 בדרך פחות פוגענית כך שהתכלית ההרתעית תבוא על סיפוקה.

לא הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינה של הנאשמת 1 אך לעניין אי הרשעה ניתן להקיש מתוכן התסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם 2 שהינו הבעלים והרוח החיה של החברה ומאסמכתאות בכתב שהוגשו לפני בית המשפט להוכחת הנזק הצפוי להיגרם לנאשמת 1 במידה ולא תבוטל הרשעתה.

לאור האמור לעיל, הנני מורה על ביטול ההרשעה של הנאשמת 1 וגוזר עליה את העונשים כדלקמן:

עמוד 4

1. קנס בסך 60,000 ₪ אשר ישולם ב-10 תשלומים שווים ורציפים, כשהראשון לא יאוחר מיום 1/1/2015 ובכל 1 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועד, תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי.
2. התחייבות על סך 60,000 ₪ למשך 3 שנים להימנע מלעבור אותן העבירות. ההתחייבות תחתם לא יאוחר מיום 1/12/2014 על-ידי מנהלה - הנאשם 2.
3. 150 שעות של"צ אשר יבוצעו באמצעות מי מעובדיה ו/או נושאי משרה, עפ"י התכנית שיגבש שירות המבחן ותוגש לאישור ביהמ"ש.

## הנאשמים 2-3:

באשר לאי הרשעתם של הנאשמים 2 - 3, הכללים לעניין הסטייה מן הכלל לפיו יש להרשיע הנאשם בפלילים הותוו בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, שם נקבע כי: "**המבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל, שכן משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם וראוי להטיל אמצעי זה רק במקרים יוצאי דופן, שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה**".

בר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל נקבע העיקרון לפיו: "**...הימנעות מהרשעה אפשרית איפוא בהצטבר שני גורמים. ראשית על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות מקרה מסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים**".

עם זאת, ישנם שיקולים ואינטרסים נוספים העומדים לדיון, כגון חומרת העבירה ונסיבות ביצועה, מידת הפגיעה של העבירה באחרים, הסבירות שהנאשם יעבור עבירה נוספת, האם המדובר עבירה ראשונה או יחידה של הנאשם ועוד (ראו הלכת כתב לעיל).

אכן, הנאשמים 2-3 הורשעו מכוח היותם מנהל החברה ועובדה השכיר אך חלקם לא מצטמצם בכך, שכן המדובר באנשים שהתוו את פעילותה של הנאשמת 1 הלכה למעשה. הנאשם 2 הינו אדם מבוגר הסובל מבעיות רפואיות שונות, הנעדר כל עבר פלילי, מבין את חלקו בביצוע העבירות בהן הורשע ונטל את מלוא האחריות. הנאשם 3 הוא בעל עבר פלילי רחוק המנהל היום אורח חיים נורמטיבי, משתלב במעגל העבודה ומבקש להתפתח מבחינה אישית ומקצועית.

עם זאת, שיקולי ההרתעה מחייבים את הרשעת בדין. כאמור, בתי המשפט השונים, בשורה ארוכה של פסקי הדין הדגישו את החומרה שבעבירות איכות הסביבה והצורך להחמיר עם מי שעובר עבירות אלו ומבקש להפיק רווחים כלכליים על חשבון איכות חיו של הציבור ובריאותו.

אף בחינת השיקולים והאינטרסים הנוספים אינה מצדיקה בענייננו ביטול הרשעה בפלילים ככל שהמדובר בנאשמים 2-3 אלא מחייבת, לכל היותר, הבאתם בחשבון בעת גזירת עונשם.

לאור האמור הנני גוזר על הנאשמים 2-3 את העונשים הבאים:

## הנאשם 2:

1. קנס בסך 10,000 ₪ אשר ישולם ב-4 תשלומים שווים ורציפים, כשהראשון לא יאוחר מיום 1/1/2015 ובכל 1 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועד, תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי.
2. התחייבות על סך 10,000 ₪ למשך 3 שנים להימנע מלעבור אותן העבירות. ההתחייבות תחתם לא יאוחר מיום 1/12/2014.
3. 50 שעות של"צ אשר יבוצעו במסגרת הסדנה לאומנויות ביבנה בתפקידי תחזוקה שוטפת וסיוע לצוות האירועים.

### הנאשם 3:

1. 150 שעות של"צ אשר יבוצעו במרכז להב"ה בקריית גת בתפקיד עוזר מדריך ועבודות כלליות.
2. קנס בסך 5,000 ₪ אשר ישולם ב-10 תשלומים שווים ורציפים, כשהראשון לא יאוחר מיום 1/1/2015 ובכל 1 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועד, תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי.
3. התחייבות על סך 50,000 ₪ למשך 3 שנים להימנע מלעבור אותן העבירות.

מובהר לנאשמים 1-3 כי במידה ולא ימלאו אחר צווי של"צ, יהיו צפויים לתוצאות האמורות בסעיף 71 ד' לחוק **העונשין, תשל"ז - 1977.**

זכות ערעור כחוק לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע.

בהסכמת הצדדים הוקראה תמצית גזר הדין בלבד.

**ניתנה היום, י"א תשרי תשע"ה, 05 אוקטובר 2014, בנוכחות הצדדים.**